

Odbiornik detektorowy D12

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
lata 30. XX w.

Miejsce powstania:
Warszawa, Polska

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 100 mm, sze.: 125 mm, gł.: 145 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane obiektu: domena publiczna. Opis kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL (Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 1990/V/524

SŁOWA KLUCZOWE

dźwięk, fale radiowe, komunikacja, muzyka, odtwarzanie dźwięku, radio

OPIS

Odbiornik detektorowy D12 to, produkowane przez Zakłady Radiowe Natawis z siedzibą w Warszawie, jednozakresowe urządzenie przeznaczone do indywidualnego odbioru transmisji radiowych na falach średnich. Posługiwanie się odbiornikiem nie wymagało zewnętrznego źródła energii elektrycznej, do słuchania radia konieczne było jednak użycie jednej z dwóch par słuchawek. Układ elektryczny aparatu został zamknięty w obudowie z czarnego bakelitu. Do strojenia służy pokrętło z podziatką. W ścianie frontowej znajdują się dwa gniazda słuchawkowe. Na wierzchniej płaszczyźnie znajduje się gniazdo detektora kryształkowego, którego pojemnik wykonano z metalu i szkła. Wewnątrz pojemnika mieści się kryształ galeny, do którego przytknięto cienki stalowy drucik. Ten z kolei jest przytwierdzony do, izolowanego uchwytem z tworzywa sztucznego, manipulatora na kulowym przepuście, pozwalającego na zamykanie obwodu. Dzięki temu powstawało złącze prostujące metal-półprzewodnik. Mechanizm prostowania prądu przemiennego w 1874 roku odkrył Karl Ferdinand Braun. Dzięki temu dokonaniu, jak również opracowaniu prostownika oraz detektora kryształkowego, w 1909 roku został uhonorowany Nagrodą Nobla w dziedzinie fizyki. Kryty szkłem detektor Wabo model B, wykorzystany w aparacie D12, produkowano w warszawskiej Fabryce śrub toczonych, części fasonowych i części radiowych Wabo. Projekt gniazda do detektora kryształkowego został opracowany w czerwcu 1928 roku, a następnie opatentowany pod numerem 9009 przez Wacława Bożyma – właściciela firmy. Założone pod koniec I wojny światowej przez Natana Wisenberga Zakłady Natawis, w pierwszych latach istnienia II Rzeczypospolitej zajmowały się dostawami sprzętu dla Ministerstwa Spraw Wojskowych i innych agend rządowych. Było to spowodowane istnieniem państwowego monopolu na wszelkie formy komunikacji radiowej. Asortyment firmy uległ rozszerzeniu o gustownie projektowane odbiorniki reakcyjne na początku lat 30. XX wieku oraz o odbiorniki lampowe (w połowie dekady). Natawis posiadał przedstawicielstwa handlowe i sklepy w Łodzi, Krakowie i Poznaniu. Wobec silnej konkurencji na rynku krajowym oraz trudności czynionych ze względu na żydowskie pochodzenie właściciela, przedsiębiorstwo, obok sprzedaży gotowych odbiorników, było nastawione na sprzedaż części do radioodbiorników. Zbytowi części do sprzętu „radio-aktywnego” pomagała działalność wydawnicza firmy. Natawis sukcesywnie wypuszczał instrukcje i samouczki (wraz ze schematami) do samodzielnej konstrukcji odbiorników radiowych. Był to znakomity zabieg marketingowy, ponieważ na przelocie lat 20. i 30. XX wieku w Polsce dochody ze sprzedaży części radiowych były o około jedną trzecią wyższe niż ze sprzedaży gotowych odbiorników. Opracowanie: Filip Wróblewski